

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN !

4 JULI – 5 SEPTEMBER 2021

www.utinaturen.nu

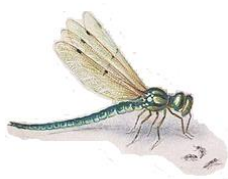
❖ SÖNDAG 4 JULI

Björnö på Ingarö

...bjuder på skärgård lätt att besöka även utan båt! Bosse Björnsäter tar dig runt och visar halvöns fina natur och du får också, som alltid, lite av historien bakom torpen och annat kulturpräglat i landskapet.

Då turen är lite längre görs en del sträckor i något snabbare takt. Efter guidningen går det utmärkt att stanna och bada eller ha picknick på egen hand.

Samling kl 11:10 Björnö naturreservat
Ca 7 km, 4 timmar

● SÖNDAG 11 JULI

Trollsländor och fjärils-skådning

Nackareservaten har alltid mycket att bjuda på och på sommaren kan här både vanliga och ovanliga insekter beskådas. Närmare hälften av alla Sveriges trollsländearter har påträffats i områdets sjöar och på ängsmarkerna flyger dagfjärilar och bastardsvärmare. Med lite tur kan vi hitta den sällsynta smalvingade blombocken, en av Nackareservatets mest ovanliga invånare som behöver döda ekgrenar som larv och rikligt med blommor som fullbildad skalbagge.

Ronny Fors guidar med start vid Hellasgården.

Samling 10:15 vid Hellasgården
Ca 4 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ❖ terränggående, snabbare tur
- ♦ mer krävande tur

●❖ TISDAGSKVÄLL 13 JULI

Humlans liv, en sällsam historia

Att det finns humlor och andra bin är – liksom att det finns fjärilar – av helt avgörande betydelse för att växternas blomning ska ge frön och frukt. Men surret i såväl blomrabatter och fruktträd som på ängar och i skogsgläntor har minskat, liksom fladdret kring lavendeln och kattmyntan. Varför är det så och vad kan man göra åt det?

Följ med Maria Bergström på en vandring i humlans tecken. Lär dig se skillnad mellan olika arter, bli kunnig om deras fascinerande årscykel och få tips om hur du kan stödja humledrottningen och andra bin i deras stora natur- och kulturgärning.

Samling kl 17:15 Blåsut, avslut i Björkhagen
Ca 2-3 km, 2 timmar

❖ SÖNDAG 18 JULI

Kyrkhamn, på väg att bli naturreservat

Vid Mälaren, norr om Hässelby, finns ett mosaikartat landskap med gammal skog, åkerholmar, öppna fält, stora naturvärden, historiska rötter, intressant bebyggelse och flera fornlämningar.

Området är på förslag att bli naturreservat för att säkra och synliggöra ett för friluftslivet viktigt område. Samt också för att skydda och, för biologisk mångfald, utveckla områdets funktion som kärnområde plus att skydda och framhäva kulturhistoriska byggnader och spår i landskapet.

Samtidigt har planerna på att anlägga ett nytt kraftvärmeverk på platsen för gamla Lövstapippen krävt några omgångar i utformningen av bestämmelserna så beslut väntas först om ca ett år.

Bosse Björnsäter guidar och berättar mer.

Samling kl 10.30 Riddersvik
Ca 3½ km, 3 timmar

❖ SÖNDAG 25 JULI

Skarpö - skärgårdspärla

Skarpö är en i stora delar obebodd halvö på Djurö-Vindölandet i Värmdö. Här finns fantastiska tallskogar med krumma skärgårdstallar, klippstränder med blåstång och härlig utsikt över Kanholmsfjärden.

Ronny Fors leder vandringen genom detta, för många ganska okända, skärgårdsparadis.

Samling kl 10:50 Djurö gamla prästgård
Ca 6 km, 4½ timmar

❖ SÖNDAG 1 AUGUSTI

Judarn, sjön och skogen

I detta naturreservat finns riksintressanta deGeermoräner, fyra av Stockholms fem fridlysta groddjursarter (därför Natura 2000-klassat) och relativt gott om snok. Till detta kommer fornminnen från bronsåldern, gamla torplämningar och en Ryssmur.

Själva sjön är dessutom en av Stockholms kommuns renaste sjöar. Allt detta kommer Helena Klangemo att berätta mer om när ni går runt tillsammans.

Samling kl 10:00 Åkeshovs slott
Ca 5 km, 3 timmar

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

OBS!

Föranmälan krävs för alla turer, vi fortsätter med begränsad gruppstorlek, corona-anpassat.

Avgift: 150 kr, medlem i naturskyddsföreningen 120 kr och under 18 år fritt. Ingen bokningsavgift.

Du bokar och betalar din plats via länk som finns på vår hemsida: www.utinaturen.nu och på vår Facebooksida: [Storstockholms naturguider](https://www.facebook.com/storstockholms.naturguider) www.facebook.se/naturguider

Exakt samlingsplats anges på biljetten.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Länsstyrelsen
Stockholm

Upplev Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

4 JULI – 5 SEPTEMBER 2021

◆ SÖNDAG 8 AUGUSTI

Vildmarkskänsla vid Bornsjön

Här får man inte bada eller fiska och på vintern vare sig åka skidor eller skridskor på isen. Bornsjön är nämligen Stockholms reservvattentäkt.

Denna ostördhet gynnar djurlivet och här häckar storlommen, en fågel vars suggestiva läte gärna används för att skapa dramatisk känsla i filmer där handlingen utspelar sig sommartid "på landet".

Britta Ahlgren guidar och berättar mer om såväl lommen som om den omväxlande naturen och vattnet.

Samling kl 10:00 Norsborg
Ca 6-7 km, 4½ timmar

ONSDAG KVÄLL 11 AUGUSTI

◆ Naturlugnad vid Gammelström i Tyresö

Natur, fokus och kroppsrörelse är tre dokumenterat verk samma medel mot stress. Bosse Rosén tar dig på en kort men klurig vandring där du får prova övningar och strategier för balans, smidighet och återhämtning.

Vi rör oss i lugnt tempo men delvis på knixiga, kuperade stigar, så du bör inte ha problem att ta dig fram i terrängen.

Samling kl 18:00 Nyfors
Ca 2 km, 2 timmar

◆ SÖNDAG 15 AUGUSTI

Bogesundslandet

På mitten av 1960-talet var Bogesundslandet planerat att bebyggas med bostäder och en motorväg via Lidingö över till Vaxholm.

Så blev det inte. Istället bildades år 2015 Bogesundslandets naturreservat och här finns också ett byggnadsminne: Bogesunds slott med en speciell historia.

Helena Klangemo tar dig ut till Bogesundslandets skogar, gamla kulturmarker, stora lindar, fornlämningar och torp och en remarkabel utsikt från Kvarnberget över Stora Värtan.

Turen startar vid Frösvik dit man enkelt tar sig med pendelbåt från Ropsten.

Samling 10:51 Frösviks brygga
Ca 7 km, 4 timmar

◆ SÖNDAG 22 AUGUSTI

Görvåln med utsikt

Följ med Peder Curman från klapperstensfält på Järfällas högsta berg till Målarstrand och beteslandskap med jättekar.

Gåseborg, en klippa med Mälardalens kanske vidaste utsikt, hyser en stor fornborg och är höjdpunkten innan turen går tillbaka genom sensommargrönskan.

Samling kl 11:00 vid
Sandsviksskolan
Ca 5 km, 4 timmar

● SÖNDAG 29 AUGUSTI

Kvällstur i Hagaparken

Linne kallade svamparna för "Floras vandrande pack" och klassificerade dem i gruppen Chaos, under "Verme" maskar! Idag vet vi att svampar varken är växter eller djur, utan en egen grupp organismer.

Isak Isaksson gläntar denna kväll på dörren till svamparnas planet. Har vi tur kan vi hitta både Karl Johan och ätliga kremlor i Gustavs Engelska park.

Samling kl 18:00 vid
Koppartälten
Ca 2 km, 2 timmar

Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

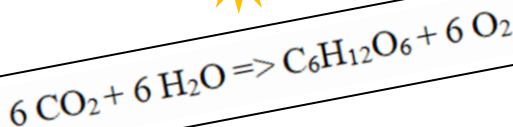
● SÖNDAG 5 SEPTEMBER

Grundämnen och natur

Koldioxid och övergödning, blommor som skiftar färg mellan rött och blått, sura myror, jäsna bär och sällsynta jordartsmetaller – här handlar det om kemi, en ibland bortglömd aspekt på natur och miljö.

Jan Holmbäck leder en kemi- och naturvandring bland Resarös skogar och trädgårdar till Isterbergets topp och Ytterby gruva där minst åtta av våra grundämnen upptäcktes för första gången.

Samling kl 11:45 Ytterby
Ca 3 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

OBS! Föransökan krävs för alla turer, vi fortsätter med begränsad gruppstorlek, corona-anpassat.

Avgift: 150 kr, medlem i naturskyddsföreningen 120 kr och under 18 år fritt. Ingen bokningsavgift.

Du bokar och betalar din plats via länk som finns på vår hemsida: www.utinaturen.nu och på vår Facebooksida: [Storstockholms naturguider](https://www.facebook.com/storstockholmsnaturguider) www.facebook.com/naturguider

Exakt samlingsplats anges på biljetten.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Storstockholms naturguider
www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712

Foto: Maria Bergström

www.utinaturen.nu